

завдання врахувати всі індикатори, що впливають на ефективність системи охорони здоров'я (наприклад, фактори ризику, соціально-економічні показники чи забезпеченість лікарськими засобами тощо), що також позначаються на стані здоров'я населення, і саме ці питання можуть стати об'єктом подальшого вивчення.

Список використаних джерел

1. **Положення** щодо доступності медичної допомоги / Всесвітня мед. асоціація : міжнар. док. від 1 верес. 1988 р. – Режим доступу : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/990_030.

2. **Про стан** здоров'я населення, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2012 рік : щоріч. доп. / М-во охорони здоров'я України, ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України». – К., 2013. – Режим доступу : www.uiph.kiev.ua/vidavnicha-diyalnist/shchorichna-dopovid.

3. **Резолюція V** з'їзду спеціалістів із соціальної медицини та організаторів охорони здоров'я України. Житомир, 11 – 12 жовтня 2012 р. – Режим доступу : moz.gov.ua/ua/portal/rexol_jitomir.html.

4. **Eurohealth**. Efficiency and Health Care // The European Observatory on Health Systems and Policies 2012. – Vol. 18, number 3. – Access mode : www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/174410/EuroHealth-v18-n3.pdf.

5. **International Profiles of Health Care System**, 2012. Australia, Canada, Denmark, England, France, Germany, Iceland, Italy, Japan, the Netherlands, New Zealand, Norway, Sweden, Switzerland and the United States // the Commonwealth Fund, November 2012. – Access mode : www.commonwealthfund.org/~media/Files/Publications/Fund%20Report/2012/Nov/1645_Squires_intl_profiles_hlt_care_systems_2012.pdf.

6. **Lekhan V.** Ukraine: Health system review / V. Lekhan, V. Rudiy, E. Richardson // Health System in Transition. – 2010. – 12 (8). – 183 p. – Access mode : www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/140599/e94973.pdf.

7. **World Health Statistics 2013** / World Health Organization. – Access mode : www.who.int/iris/bitstream/10665/81965/1/9789241564588_eng.pdf.

List of references

1. **Polozhennia** shchodo dostupnosti medychnoi dopomohy / Vsesvitnia med. asotsiatsiia : mizhnar. dok. vid 1 veres. 1988 r. – Rezhym dostupu : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/990_030.

2. **Pro stan** zdorovia naseleennia, sanitarno-epidemiolohichnu sytuatsiiu ta rezultaty diialnosti systemy okhorony zdorovia Ukrainy. 2012 rik : shchorich. dop. / M-vo okhorony zdorovia Ukrainy, DU «Ukrainskyi instytut stratehichnykh doslidzhen MOZ Ukrainy». – K., 2013. – Rezhym dostupu : www.uiph.kiev.ua/vidavnicha-diyalnist/shchorichna-dopovid.

3. **Rezoliutsiia V** zizdu spetsialistiv iz sotsialnoi medytsyny ta orhanizatoriv okhorony zdorovia Ukrainy. Zhytomyr, 11 – 12 zhovtnia 2012 r. – Rezhym dostupu : moz.gov.ua/ua/portal/rexol_jitomir.html.

4. **Eurohealth**. Efficiency and Health Care // The European Observatory

on Health Systems and Policies 2012. – Vol. 18, number 3. – Access mode : www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/174410/EuroHealth-v18-n3.pdf.

5. **International Profiles of Health Care System**, 2012. Australia, Canada, Denmark, England, France, Germany, Iceland, Italy, Japan, the Netherlands, New Zealand, Norway, Sweden, Switzerland and the United States // the Commonwealth Fund, November 2012. – Access mode : www.commonwealthfund.org/~media/Files/Publications/Fund%20Report/2012/Nov/1645_Squires_intl_profiles_hlt_care_systems_2012.pdf.

6. **Lekhan V.** Ukraine: Health system review / V. Lekhan, V. Rudiy, E. Richardson // Health System in Transition. – 2010. – 12 (8). – 183 p. – Access mode : www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/140599/e94973.pdf.

7. **World Health Statistics 2013** / World Health Organization. – Access mode : www.who.int/iris/bitstream/10665/81965/1/9789241564588_eng.pdf.

Надійшла до редколегії 20.12.13

УДК 35

Костянтин МАШЕНКОВ

Донецький державний університет управління

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМ ІНВЕСТУВАННЯМ В УКРАЇНІ

Аналізуються шляхи розвитку екорационального підходу та викорінення екоігноруючого підходу в державному управлінні інвестиційними процесами в сучасній Україні. Пропонується уточнення поняття «екологічне інвестування» як концептуальної альтернативи традиційному економічному інвестуванню в контексті прийняття державно-управлінських рішень та формування державної інвестиційної політики.

Ключові слова: державна інвестиційна політика, екологічна політика, екологічне інвестування, державне управління екологічним інвестуванням.

Константин Машенков. Государственное управление экологическим инвестированием в Украине

Анализируются пути развития экорационального подхода и искоренения экоигнорирующего подхода в государственном управлении инвестиционными процессами в современной Украине. Предлагается уточнение понятия «экологическое инвестирование» как концептуальной альтернативы традиционному экономическому инвестированию в контексте принятия государственно-управленческих решений и формирования государственной инвестиционной политики.

Ключевые слова: государственная инвестиционная политика, экологическая политика, экологическое инвестирование, государственное управление экологическим инвестированием.

© Машенков К. А., 2014

Kostiantyn Mashnenkov. Public administration by the ecological investment in Ukraine

Ways to the ecorational approach development and use of ecodisregard approach in public administration by investment processes in contemporary Ukraine are analyzed. More accurate definition of the notion «ecological investment» as a conceptual alternative to traditional economic investment in the context of state administrative decisions-marking and state investment policy making is offered.

Key words: state investment policy, environmental policy, environmental investment, government environmental investment.

Сьогодні термін «екологічне інвестування» стрімко вводиться в науковий обіг та широко вживається в медіапросторі, що відображає усвідомлену стурбованість усе більшої частини громадян станом довкілля [1; 3; 4; 6; 14; 22]. Відповідно це ставить перед державою дилему: з одного боку, державна інвестиційна політика повинна водночас забезпечувати й економічне зростання та добробут населення, а з іншого – усе більш пріоритетною метою національної екологічної політики держави стає забезпечення конституційного права громадян на безпечно навколишнє природне середовище [11].

Однак інтеграція інвестиційної та екологічної політики є дуже непростим завданням, бо посилення економічної активності найчастіше має певну «ціну» у вигляді негативних наслідків для екології країни, що ставить на порядок денний проблему переходу до екологічно збалансованого розвитку держави. В Україні вже розроблено й на урядовому рівні схвалено концепцію сталого розвитку, якою передбачено впровадження державних механізмів поліпшення природокористування і природоохоронної діяльності [18]. Однак темпи розв'язання дилеми конфлікту між традиційними економічними та екологічними цінностями поки значно відстають від швидкості загострення зазначених еколого-економічних суперечностей.

На сучасному етапі розвитку теорії і практики державного управління спостерігається зростання інтересу науковців до питань екологічної політики. Здебільшого проблеми охорони довкілля, зменшення згубного впливу на природне середовище діяльності людини висвітлюють дослідники-екологи, але сьогодні досить багато науковців вивчають роль держави у цілому процесі, можливості державної інвестиційної діяльності задля збереження здоров'я і добробуту людини. Зокрема, з цього погляду заслуговують на увагу праці Н. М. Андреевої, О. Є. Андроса, С. В. Арестова, І. І. Грищенка, Н. В. Дацій, Т. В. Іванової, К. М. Крамаренко, І. І. Карпунь, В. М. Лобаса та ін.

На відміну від економічних та екологічних наук, у державному управлінні осмислення екологічної проблематики крізь призму

концепту «екологічне інвестування» здійснюється рідко. Але поняття «державне управління екологічним інвестуванням» не може бути механічною сумарною екстраполяцією напрацювань з економіки та екології [7 – 9].

Державно-управлінський підхід має сформувати новий креативний напрям їх осмислення на вищому, системно-інтегративному рівні, із залученням доробків інших наук – наприклад, філософії, соціології, психології тощо [6]. Це тим більше важливо, бо тлумачення терміна «екологічне інвестування» ще не набуло достатньо чітких меж.

Метою статті є теоретико-методологічний аналіз поняття «державне управління екологічним інвестуванням» з позиції системної інтеграції економічних, екологічних та аксіологічних підходів.

Аналізуючи проблему державного інвестування, слід насамперед виокремити основні підходи до окреслення змістовних меж даного поняття. Перший із них тлумачить екологічне інвестування як вид інвестиційної діяльності, спрямованої на охорону навколишнього середовища. Зокрема, Н. М. Андреева зазначає, що екологічними інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються з метою запобігання, обмеження, усунення і відновлення забруднень навколишнього природного середовища [2]. Більш широко пропонує розглядати екологічне інвестування С. В. Арестов – не лише як природоохоронні інвестиції, а будь-які інвестиції, спрямовані на розвиток екосистем. Він пропонує виділити також інвестиції в екосистемні послуги, серед яких виокремлює такі їх різновиди, як: «підтримувальні» – спрямовані на збереження природного стану об'єктів довкілля; «відновлювальні» – пов'язані з реставрацією деструктивних екосистем; «поліпшувальні» – пов'язані з технологічним розвитком, що зменшує антропогенний тиск на довкілля; «компенсуючі» – відшкодування екологічних втрат, а також створення технічних об'єктів, що заміщують функції екосистем очищення води тощо [4].

Більш популярним є варіант вузького тлумачення поняття «екологічне інвестування», оскільки сьогодні переважна більшість економічних та адміністративних природоохоронних заходів здебільшого спрямовані на боротьбу з руйнівними наслідками безвідповідального господарювання та нераціонального природокористування, а не на запобігання катастроф. Відповідно екологічні інвестиції найчастіше спрямовуються на виробництва, що спеціалізуються на виготовленні очисного устаткування та з перероблення відходів, засобів екологічного контролю і моніторингу, виміральної апаратури тощо.

Прикладом превентивних екологічних інвестицій може бути становлення, наприклад, рециклінгової індустрії, яка базується на принципі конструювання і виробництва готової продукції, технічних засобів, у тому числі побутової техніки, з таким розрахунком, щоб максимальну кількість відпрацьованих деталей можна було використовувати повторно, без завдання шкоди навколишньому середовищу. Сюди також можна віднести й виникнення сектору з надання консалтингових екологічних послуг, що реалізуються в рамках оцінки дії проектів і виробництва, що вже функціонує, на навколишнє середовище, екологічного маркетингу, що дає можливість виробникам уникати екологічних санкцій з боку держави [15 – 17].

Однак природоохоронні інвестиції являють собою продукт коеволюції комерційних та екологічних цілей підприємства, найчастіше вимушеної. І хоча, згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність», під інвестиціями розуміють грошові, майнові, інтелектуальні та інші цінності, які вкладають в об'єкти підприємницької або іншої діяльності з метою отримання прибутку або досягнення бажаного соціального ефекту [19], саме отримання прибутку є пріоритетом інвестиційної активності суб'єктів сучасної економіки. Соціальний ефект щодо реалізації конституційного права громадян на екологічну безпечність довкілля поки що рідко є добровільним мотиватором діяльності інвесторів. Адже, як звертає увагу К. М. Крамаренко, екологічні інвестиції мають певні особливості порівняно з інвестиціями в інші сфери господарської діяльності, бо не спрямовуються на отримання прибутку, хоча в довгостроковій перспективі екологічно орієнтовані інвестиційні проекти можуть бути й прибутковими або створювати умови для досягнення високого рівня прибутковості інших інвестиційних проектів [13].

При цьому реалізація екологічних інвестицій залежить від дуже широкого кола суб'єктів (окремих суб'єктів господарювання, органів влади місцевого та загальнодержавного рівня тощо). Самі ж екологічні інвестиції формуються за рахунок внутрішніх джерел, тобто власних коштів підприємств та організацій, а також зовнішніх – кредитів, коштів іноземних інвесторів, коштів місцевих та Державного бюджету, міжнародних організацій, Державного фонду охорони навколишнього природного середовища тощо. Кошти державного бюджету формуються за рахунок зборів за спеціальне використання земельних, водних, лісових ресурсів та корисних копалин; плати за забруднення навколишнього природного середовища; штрафів та позовів на відшкодування збитків, заподіяних унаслідок порушення природоохоронного законодавства тощо [14 – 15].

Отже, як впливає з вищезазначеного, важливу роль у здійсненні екологічних інвестицій відіграє держава, яка в ієрархічному вимірі

реалізує їх у контекстах міжнародного, національного, регіонального та місцевого рівнів. У проектному вимірі для реалізації важливих екологічних завдань велике значення має формування таких цільових екологічних програм у нашій країні, як виконання міжнародних зобов'язань щодо охорони озонного шару планети, подолання проблеми парникового ефекту, збереження біорізноманіття, охорона та раціональне використання природних ресурсів, охорона особливо цінних природних об'єктів, реабілітація зон екологічного лиха тощо. Окрім того, державне управління екологічним інвестуванням повинно включати не лише власне державні екологічні інвестиції, але й стимуляцію в цьому напрямі екоорієнтованої інвестиційної активності представників приватного сектору.

Однак, як зазначає багато фахівців, незважаючи на актуальність проблем розвитку інвестиційної діяльності, обсяги екологічних інвестицій в Україні поки що залишаються незначними [10]. Проблемність такої ситуації загострюється ще й тим, що у світовій практиці в останні десятиріччя все частіше мають місце випадки, коли екологічно шкідливі виробництва переносяться розвинутими країнами на території інших держав, як правило, у країни, що розвиваються, а останнім часом – у країни з перехідною економікою, у тому числі й Україну, бо в Україні не передбачено, що інвестиційні проекти повинні проходити екологічну атестацію, як це робиться в країнах Європейського Співтовариства та інших країнах світу. З приводу цього український економіст А. В. Яценко зазначає, що «пріоритетним напрямком державного регулювання іноземного інвестування в нашій країні має стати підвищення рівня екологічних вимог до інвестиційних проектів, що пропонуються з-за кордону. У зв'язку з цим доцільно розробити систему заходів екологічної атестації інвестиційних проектів, принципи функціонування якої мають спиратись на відповідні світові норми» [24, с. 15].

Однак і у вузькому, і в широкому тлумаченні поняття «екологічні інвестиції» фактично мова йде про «опозицію» екологічних і економічних цінностей. Від самого початку відходу від привласнюючої економіки і виникнення та розвитку виробничої економіки розвиток усіх економічних систем так чи інакше відбувся за рахунок експлуатації і навіть надексплуатації природних екосистем, що спричиняло виснаження, забруднення і деградацію довкілля. І розвиток державності, що виник на базі виробничої економіки, постійно підтримував пріоритет економічних цінностей над екологічними, поки цивілізаційний розвиток не зіткнувся із загрозою екоциду і вимогами громадян щодо екологічної безпеки.

Пошук державотворення в напрямі розв'язання еколого-економічних суперечностей привів останнім часом до появи ідеї

розвитку «зеленої» економіки як основної парадигми трансформації суспільних зрушень у сфері природокористування на локальному, регіональному, державному і глобальному рівнях. Головним завданням тут постає вже не підкорення природи, а гармонізація відносин у системі «природа – економіка – суспільство» і розвиток систем екологічного управління, яке давало би змогу узгоджувати «цілі» господарювання людини з «цілями» саморегуляції природних екосистем і уникати деградації навколишнього природного середовища. Сьогодні такий підхід широко запроваджується на міжнародному та європейському рівнях, однак, на жаль, поки що недостатньо пропагується на теренах України, попри декларації курсу на євроінтеграцію [5]. Розбудові «зеленої економіки» дуже істотно, на наш погляд, заважає те, що суспільний розвиток усе більшою мірою просувається в бік становлення такого феномену, як «фінансова цивілізація». Еволюція грошей, які опосередковують як інвестиційну, так і інші види економічної і навіть неекономічної діяльності, має яскраво виражену фетишизацію, перетворюючись із засобу на мету. Гроші також як цінність значно перевершують у масовій свідомості поки що цінність екологічних благ [21; 23].

Український філософ З. Е. Скринник слушно зазначає: «Різне зростання маси грошей, яка пронизує каналами свого обігу всі сфери соціального організму, перетворення на товари все нових явищ соціальної дійсності, які дотепер не мали грошового еквівалента, кількісне і якісне підвищення грошових стандартів добробуту обертаються для людини все більшою залежністю, уніфікацією, витонченістю соціального контролю за всіма її життєвими проявами... Гроші перетворилися з інструменту економічної діяльності на один із вимірів людської долі, позаяк багатство та бідність – не лише зовнішні обставини життя, але й діапазон екзистенційних моделей, у якому людина переживає своє буття у світі, «почуття тріумфу» або почуття приниженості і стан фрустрації» [20, с. 3].

Сьогодні фетишизація грошей у контексті формування фінансової цивілізації в Україні є, напевно, найбільш потужним екоруйнівним чинником. Так, Б. П. Колесніков та І. Г. Батраченко зазначають: «Важливою перепорою для утвердження ефективних інвестиційних процесів у сучасному українському соціумі є соціально-психологічні деформації грошової культури населення. Сьогодні вагомість таких соціально-психологічних деформацій грошової культури є ще більшою, ніж брак коштів» [12, с. 115].

З цього випливає висновок: екологічні інвестиції повинні спрямовуватися не лише на природоохоронні заходи та розвиток екологічних послуг, спрямованих на поліпшення довкілля, але й переформатування контрекологічної свідомості громадян і

чиновників з домінацією благ індустріально-фінансової цивілізації над екологічними цінностями в проєкологічну.

Державне управління екологічним інвестуванням слід розглядати не лише як інвестування у відновлення, охорону та розвиток природного довкілля, але й у корегування та розвиток екологічної свідомості громадян та, особливо, політико-адміністративної еліти. Реалізація ідеї «зеленої економіки», що ґрунтується на паритетності взаємин людства з біосферою, та відхід від «коричневої економіки», що базується на ідеї підкорення природи, повинна здійснюватись як реципрокна двоєдність інвестування і в екологічне буття, і в екологічну свідомість.

Список використаних джерел

1. **Андрєєва Н. М.** Теоретичні основи екологізації інвестиційної діяльності в Україні / Н. М. Андрєєва // *Наук. вісн. Нац. лісотехніч. ун-ту України.* – 2005. – Вип. 15.6. – С. 314 – 320.
2. **Андрєєва Н. Н.** Экологоориентированные инвестиции в системе обеспечения ресурсно-экологической безопасности / Н. Н. Андрєєва, С. К. Харичков. – О. : Ин-т проблем рынка и эконом.-эколог. исслед. НАН Украины, 2000. – 196 с.
3. **Андрос О. Є.** Екологістські рухи в сучасному політичному процесі / О. Є. Андрос. – К. : Стилос, 2012. – 206 с.
4. **Арєстов С. В.** Основи формування ефективності екосистемного трансферу при екологічному інвестуванні / С. В. Арєстов. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_re/2010_7_2/2.pdf.
5. **Буркинський Б. В.** «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні / Буркинський Б. В., Галушкіна Т. П., Реутов В. Є. – О. : ШПРЕЕД НАН України ; Саки : Підприємство Фенікс, 2011. – 348 с.
6. **В. И. Вернадский** и ноосферная парадигма развития общества, науки, культуры, образования и экономики в XXI веке : коллектив. моногр. В 3 т. Т. 2 / под науч. ред. А. И. Субетто, В. А. Шамахова. – СПб. : Астерион, 2013. – 588 с.
7. **Грищенко І. І.** Аналіз механізмів державного управління станом довкілля в екокризовому регіоні України / І. І. Грищенко, В. М. Лобас // *Державні механізми управління природокористуванням* : зб. наук. пр. ДонДУУ. – Донецьк, 2011. – Вип. 181, Т. 12. – С. 331 – 342. – (Сер. «Державне управління»).
8. **Дацій Н. В.** Державна інвестиційна політика на національному та галузевому рівнях: теорія, методологія, практика : монографія / Н. В. Дацій ; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. – Донецьк : Юго-Восток, 2010. – 426 с.
9. **Іванова Т. В.** Державне управління сталим екологічним розвитком України та її регіонів у системі раціонального природокористування : теорія, методологія, перспективні напрями : монографія / Т. В. Іванова. – Донецьк :

Юго-Восток, 2011. – 400 с.

10. **Карпунь І.** Державна інвестиційна політика та механізм її реалізації : монографія / І. Карпунь ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2011. – 347 с.

11. **Ковалевська Ю. С.** Державне управління процесами забезпечення екологічної безпеки в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Ковалевська Юлія Сергіївна ; Дон. держ. ун-т упр. Міністерства освіти і науки України. – Донецьк, 2009. – 20 с.

12. **Колесніков Б. П.** Державна інвестиційна політика у соціально-психологічному вимірі / Б. П. Колесніков, І. Г. Батраченко // Держ. упр. та місц. самоврядування : зб. наук. пр. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2013. – № 2 (17). – С. 110 – 116.

13. **Крамаренко К. М.** Сучасний стан та проблеми екологічного інвестування в Україні / К. М. Крамаренко // Сталій розвиток економіки : всеукраїн. наук.-виб. журн. – 2011. – С. 28 – 31.

14. **Кубай Д. І.** Державне регулювання екологічного інвестування в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Кубай Діана Ігорівна ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2013 – 20 с.

15. **Кубай Д.** Формування і використання природоохоронних інвестицій в Україні / Д. Кубай // Вісн. Львів. ун-ту. – 2008. – Вип. 39. – С. 251 – 256.

16. **Лазор О. Я.** Державне управління у сфері реалізації екологічної політики: організаційно-правові засади : монографія. – Л. : Ліга-Прес, 2003. – 542 с.

17. **Нестеренко Н. М.** Зміст екологічної функції держави / Нестеренко Н. М. // Матеріали ювілейної міжнар. наукової конф. [«Розвиток продуктивних сил України: від В. І. Вернадського до сьогодні», (Київ, 20 берез. 2009 р.)]. : у 3 ч. Ч. 3 / РВПС України НАН України. – К. : РВПС України НАН України, 2009. – Ч. 3. – С. 36 – 37.

18. **Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року :** Закон України від 21 груд. 2010 р. № 2818-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2011. – № 26. – Ст. 218.

19. **Про інвестиційну діяльність :** Закон України від 18 верес. 1991 р. № 1560-XII. – Режим доступу : zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1560-12.

20. **Скринник З. Е.** Гроші як соціокультурний феномен у вимірах практичної філософії : автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 09.00.03 / Скринник Зоя Едуардівна ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2007. – 40 с.

21. **Стельмах В. С.** Гроші – людина – соціум: параметри взаємин / В. С. Стельмах, Т. С. Смовженко, З. Е. Скринник ; НБУ. – Л. : ЛБІ НБУ, 2006. – 188 с.

22. **Тарасова М. Ю.** Модель оцінки впливу екологічних інвестицій на якість навколишнього природного середовища / М. Ю. Тарасова, О. О. Кравець // Проблеми економіки. – 2013. – № 2. – С. 318 – 324.

23. **Філософія грошей в епоху фінансової цивілізації :** монографія / кол. авторів ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра філософ. наук, проф. З. Е. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2010. – 463 с.

24. **Яценко А. В.** Державне регулювання іноземної інвестиційної діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.02.03 / Яценко Антон Володимирович ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2001. – 19 с.

List of references

1. **Andrieieva N. M.** Teoretychni osnovy ekolohizatsii investytsiinoi diialnosti v Ukraini / N. M. Andrieieva // Nauk. visn. Nats. lisotekhnich. un-tu Ukrainy. – 2005. – Vyp. 15.6. – S. 314 – 320.

2. **Andreeva N. N.** Ekologoorientirovannyye investitsii v sisteme obespecheniya resursno-ekologicheskoy bezopasnosti / N. N. Andreeva, S. K. Harichkov. – O. : In-t problem ryinka i ekonom.-ekolog. issled. NAN Ukrainyi, 2000. – 196 s.

3. **Andros O. Ye.** Ekolohistski rukhy v suchasnomu politychnomu protsesi / O. Ye. Andros. – K. : Stylos, 2012. – 206 s.

4. **Arestov S. V.** Osnovy formuvannia efektyvnosti ekosystemnoho transferu pry ekolohichnomu investuvanni / S. V. Arestov. – Rezhym dostupu : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_re/2010_7_2/2.pdf.

5. **Burkynskiy B. V.** «Zelena» ekonomika kriz pryzmu transformatsiinykh zrushen v Ukraini / Burkynskiy B. V., Halushkina T. P., Reutov V. Ye. – O. : IPREED NAN Ukrainy ; Saky : Pidpriemstvo Fieniks, 2011. – 348 s.

6. **V. I. Vernadskiy** i noosfernaya paradigma razvitiya obschestva, nauki, kulturyi, obrazovaniya i ekonomiki v XXI veke : kolektiv. monogr. V 3 t. T. 2 / pod nauch. red. A. I. Subetto, V. A. Shamahova. – SPb. : Asterion, 2013. – 588 s.

7. **Hryshchenko I. I.** Analiz mekhanizmiv derzhavnogo upravlinnia stanom dovkillia v ekokryzovomu rehioni Ukrainy / I. I. Hryshchenko, V. M. Lobas // Derzhavni mekhanizmy upravlinnia pryrodokorystuvanniam : zb. nauk. pr. DonDUU. – Donetsk, 2011. – Vyp. 181, T. 12. – S. 331 – 342. – (Ser. «Derzhavne upravlinnia»).

8. **Datsii N. V.** Derzhavna investytsiina polityka na natsionalnomu ta haluzevomu rivniakh: teoriia, metodolohiia, praktyka : monohrafiia / N. V. Datsii ; NAN Ukrainy, Rada po vyvchenniui produktyvnykh syl Ukrainy. – Donetsk : Yuho-Vostok, 2010. – 426 s.

9. **Ivanova T. V.** Derzhavne upravlinnia stalym ekolohichnym rozvytkom Ukrainy ta yii rehioniv u systemi ratsionalnoho pryrodokorystuvannia : teoriia, metodolohiia, perspektyvni napriamy : monohrafiia / T. V. Ivanova. – Donetsk : Yuho-Vostok, 2011. – 400 s.

10. **Karpun I.** Derzhavna investytsiina polityka ta mekhanizm yii realizatsii : monohrafiia / I. Karpun ; NAN Ukrainy, In-t rehion. doslidzh. – L., 2011. – 347 s.

11. **Kovalevska Yu. S.** Derzhavne upravlinnia protsesamy zabezpechennia ekolohichnoi bezpeky v Ukraini : avto-ref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / Kovalevska Yuliia Serhiivna ; Don. derzh. un-t upr. Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. – Donetsk, 2009. – 20 s.

12. **Kolesnikov B. P.** Derzhavna investytsiina polityka u sotsialno-psykhologichnomu vymiri / B. P. Kolesnikov, I. H. Batrachenko // Derzh. upr. ta mists. samovriadvannia : zb. nauk. pr. – D. : DRIDU NADU, 2013. – № 2 (17). – S. 110 – 116.

13. **Kramarenko K. M.** Suchasnyi stan ta problemy ekolohichnoho investuvannya v Ukraini / K. M. Kramarenko // Stalyi rozvytok ekonomiky : vseukrain. nauk.-vyrob. zhurn. – 2011. – S. 28 – 31.

14. **Kubai D. I.** Derzhavne rehuliuвання ekolohichnoho investuvannya v Ukraini : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.03 / Kubai Diana Ihorivna ; Lviv. nats. un-t im. I. Franka. – L., 2013 – 20 s.

15. **Kubai D.** Formuvannya i vykorystannya pryrodokhoronnykh investytsii v Ukraini / D. Kubai // Visn. Lviv. un-tu. – 2008. – Vyp. 39. – S. 251 – 256.

16. **Lazor O. Ya.** Derzhavne upravlinnia u sferi realizatsii ekolohichnoi polityky: orhanizatsiino-pravovi zasady : monohrafiia. – L. : Liha-Pres, 2003. – 542 s.

17. **Nesterenko N. M.** Zmist ekolohichnoi funktsii derzhavy / Nesterenko N. M. // Materialy yuvileinoi mizhnar. naukovoï konf. [«Rozvytok produktyvnykh syl Ukrainy: vid V. I. Vernadskoho do sohodennia»], (Kyiv, 20 berez. 2009 r.) : u 3 ch. Ch. 3 / RVPS Ukrainy NAN Ukrainy. – K. : RVPS Ukrainy NAN Ukrainy, 2009. – Ch. 3. – S. 36 – 37.

18. **Osnoyni zasady (stratehiia) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2020 roku :** Zakon Ukrainy vid 21 hrud. 2010 r. № 2818-VI // Vidom. Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2011. – № 26. – St. 218.

19. **Pro investytsiinu diialnist :** Zakon Ukrainy vid 18 veres. 1991 r. № 1560-KhII. – Rezhym dostupu : zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1560-12.

20. **Skrynnyk Z. E.** Hroshi yak sotsiokulturnyi fenomen u vymirakh praktychnoi filosofii : avtoref. dys. ... d-ra filosof. nauk : 09.00.03 / Skrynnyk Zoia Eduardivna ; Lviv. nats. un-t im. I. Franka. – L., 2007. – 40 s.

21. **Stelmakh V. S.** Hroshi – liudyna – sotsium: parametry vzaiemyn / V. S. Stelmakh, T. S. Smovzhenko, Z. E. Skrynnyk ; NBU. – L. : LBI NBU, 2006. – 188 s.

22. **Tarasova M. Yu.** Model otsinky vplyvu ekolohichnykh investytsii na yakist navkolnyshnoho pryrodnoho seredovyshcha / M. Yu. Tarasova, O. O. Kravets // Problemy ekonomiky. – 2013. – № 2. – S. 318 – 324.

23. **Filosofiia hroshei v epokhu finansovoi tsyvilizatsii :** monohrafiia / kol. avtoriv ; za red. d-ra ekon. nauk, prof. T. S. Smovzhenko, d-ra filosof. nauk, prof. Z. E. Skrynnyk. – K. : UBS NBU, 2010. – 463 s.

24. **Yatsenko A. V.** Derzhavne rehuliuвання inozemnoi investytsiinoi diialnosti v Ukraini : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.02.03 / Yatsenko Anton Volodymyrovych ; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. – K., 2001. – 19 s.

Надійшла до редколегії 28.01.14

УДК 504.064.3

Олександр КОЛЕНОВ

Національний університет цивільного захисту України

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Розглядаються особливості формування та реалізації державної екологічної політики в різних країнах. Виокремлюються проблемні аспекти державної екологічної політики за кордоном. Надаються пропозиції щодо вдосконалення механізму формування та реалізації державної екологічної політики України з урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: державна екологічна політика, механізм формування державної екологічної політики, екологічний аудит, екологічне страхування, екологічна сертифікація.

Олександр Коленов. Особенности формирования и реализации государственной экологической политики

Рассматриваются особенности формирования и реализации государственной экологической политики в разных странах. Выделяются проблемные аспекты государственной экологической политики за рубежом. Даются предложения относительно усовершенствования механизма формирования и реализации государственной экологической политики Украины с учетом существующего зарубежного опыта.

Ключевые слова: государственная экологическая политика, механизм формирования государственной экологической политики, экологический аудит, экологическое страхование, экологическая сертификация.

Oleksandr Kolenov. Peculiarities of formation and implementation of the state ecological policy in different countries

In the article the features of forming and realization of state ecological policy in different countries are considered. The problem aspects of state ecological policy abroad are selected. Suggestions in relation to the improvement of mechanism of forming and realization of state ecological policy of Ukraine taking into account existent foreign experience are given.

Key words: state ecological policy, mechanism of forming and realization of state ecological policy, ecological audit, ecological insurance, ecological certification.

Екологічні проблеми стають тим чинником, під впливом якого все більше країн світу акумулюють свої зусилля в напрямі забезпечення екологічної безпеки, формують та реалізують відповідну державну екологічну політику, основною метою якої є система так званої «колективної відповідальності» за стан навколишнього природного середовища, вирішення існуючих екологічних проблем та запобігання виникненню екологічних загроз.

© Коленов О. М., 2014